

Kapitalkravsforskriften (Basel II), pilar 3

4. kvartal 2012

Innhold

1	INNLEDNING	4
2	KAPITALKRAVSFORSKRIFTEN / BASEL II.....	5
3	BESKRIVELSE AV KONSOLIDERINGSREGLENE.....	6
4	RISIKO- OG KAPITALSTYRING	8
5	ANSVARLIG KAPITAL / KAPITALKRAV	14
6	STOREBRAND BANK	17

1. Innledning

Dokumentet har som formål å gi informasjon om risikoer, risikostyring og kapitalisering i tråd med Pilar 3 i kapitalkravsforskriften (Basel II), hvor det stilles krav til at finansiell informasjon skal offentliggjøres. Storebrand driver en finansiell virksomhet som stiller strenge krav til styring og forvaltning av risiko. God risikostyring er et viktig strategisk virkemiddel for verdiskapningen i virksomheten, hvor målet er å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende avpasse den finansielle risiko til selskapets soliditet.

Dette dokumentet gir kun informasjon om de virksomhetsområdene i Storebrand som er underlagt Basel II regelverket, og i hovedsak Storebrand Bank. For nærmere opplysninger om forsikringsvirksomheten og annen virksomhet i Storebrand-konsernet vises det til Storebrand ASAs årsrapport.

Opplysninger i dokumentet om ansvarlig kapital og minimumskrav til ansvarlig kapital oppdateres kvartalsvis. Dokumentet forøvrig oppdateres årlig.

2. Kapitalkravsforskriften / Basel II

Kapitalkravsforskriften / Basel II er inndelt i tre pilarer (områder). Pilar 1 omhandler minstekravet til kapitaldekning og er en videreutvikling av tidligere regelverk etter Basel I. Pilar 2 omhandler institusjonenes vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging (ICAAP), mens Pilar 3 omhandler krav om offentliggjøring av finansiell informasjon.

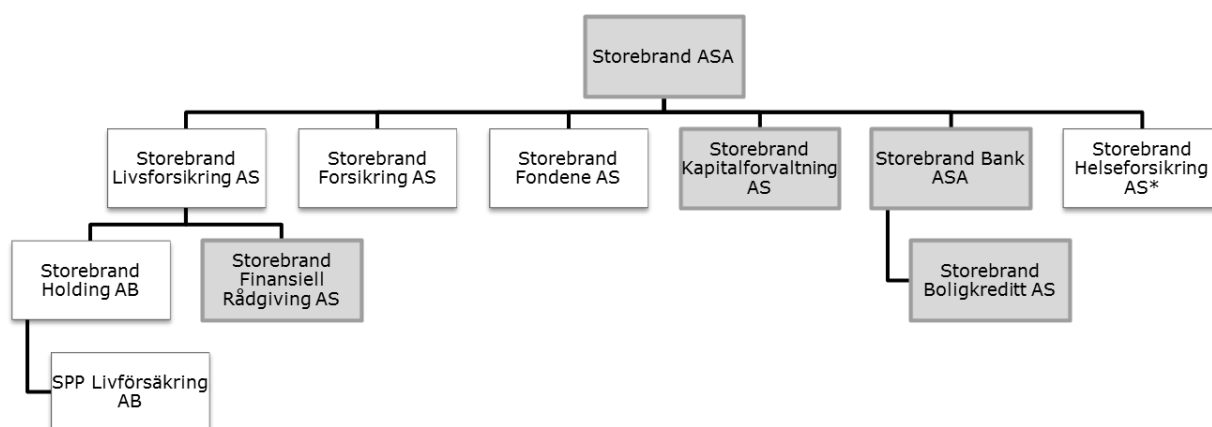
3. Beskrivelse av konsolideringsreglene

Konsernregnskapet til Storebrand ASA omfatter holdingselskapet Storebrand ASA samt datterselskaper, felleskontrollerte selskap og tilknyttede selskap. Konsernselskapene som omfattes av kapitalkravsreglene har virksomhet innen bank, livsforsikring, skadeforsikring, investeringsrådgivning og kapitalforvaltning.

Konsernregnskapet er avgitt etter Internasjonale regnskapsprinsipper (IFRS). Ved utarbeidelsen av konsernregnskap elimineres konserninterne transaksjoner mellom enheter i konsernet.

Storebrand-konsernet er et forsikringsdominert konsern, og de forskjellige virksomhetsområdene i konsernet er underlagt ulike kapitaldekningsregler. Basel II gjelder banker, kredittinstitusjoner, kapitalforvaltningsselskaper og verdipapirforetak, mens forsikringsselskapene fortsatt følger regelverket i Basel I. I forhold til forsikringsselskaper vil nytt solvensregelverk komme i forbindelse med Solvency II prosessen. Da forsikringsselskapene ikke er omfattet av Basel II, som gir et annet kapitalkrav enn etter Basel I, vil det konsoliderte kapitalkravet ikke være beregnet etter ensartede prinsipper.

Forenklet juridisk struktur:

Omfattet av Basel II

* 50 prosent eierandel

Følgende datterselskaper er underlagt Basel II regelverket:

- Storebrand Bank ASA
- Storebrand Boligkreditt AS
- Storebrand Kapitalforvaltning AS
- Storebrand Finansiell Rådgiving AS

For kapitaldekningsberegningen gjelder egne konsolideringsregler regulert i Konsolideringsforskriften. Ved eierandeler i selskaper mellom 10 – 20 prosent avsettes en kapitaldekningsreserve på 100 prosent av balanseført verdi i den ansvarlige kapitalen såfremt selskapet ikke konsolideres.

Ved kapitaldekningsberegningen er alle datterselskaper fullt konsolidert, mens felleskontrollerte selskaper og tilknyttede selskaper er forholdsmessig konsolidert. I konsernregnskapet er tilknyttede selskap konsolidert etter egenkapitalmetoden, mens felleskontrollerte selskaper konsolideres etter bruttometoden.

Vurderingsreglene i selskapsregnskapene ligger til grunn for konsolidert kapitaldekning. Selskapsregnskapene følger norske regnskapsregler (N GAAP), men med unntak for selskapsregnskapene til Storebrand Boligkreditt som følger IFRS og Storebrand Bank ASA som følger forenklet IFRS.

Storebrand klassifiseres som en tverrsektoriell finansiell gruppe. For selskapene innen skade- og livsforsikring må det foretas beregninger etter både kapitaldekningsreglene og solvensmarginregelverket. Konsernet består av følgende forsikringsselskaper: Storebrand Livsforsikring AS med datterselskapene SPP Livsförsäkring AB, Benco, samt Storebrand Forsikring AS og Storebrand Helseforsikring AS. De norske forsikringsselskapene har krav om kapitaldekning, men dette gjelder ikke de utenlandske forsikringsselskapene.

Kapitalforvaltningsvirksomheten i Storebrand har egne soliditetsregler, og kravene varierer ut fra hvilke konsesjoner det enkelte selskap innehar. Dette består av det høyeste av krav til startkapital, kapitaldekning med og uten operasjonell risiko eller ansvarlig kapital i forhold til fjorårets faste kostnader. Dette gjelder Storebrand Kapitalforvaltning AS og Storebrand Finansiell Rådgivning AS.

4. Risiko- og kapitalstyring

4.1 Kapitalstyring

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital og lån i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten. Vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital.

Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål og regulatoriske krav.

Konsernet har en målsetting om over tid å ha en solvensmargindekning i livvirksomheten på over 150 prosent. I banken er målsatt kjernekapitaldekning på 11 prosent. Fra 2015 er målsatt ren kjernekapitaldekning gitt dagens balansestruktur satt til 12,5 prosent. Storebrand Livsforsikring AS har videre en målsetting om en rating på A-nivå. Morselskapet i konsernet har en målsetting om en netto gjeldsgrad på null over tid. Dette innebærer at likvide midler skal tilsvare nivået på rentebærende gjeld. Konsernets finansielle målsetninger er vist i tabellen under. I tillegg til soliditetsmålene har konsernet en målsetning om en avkastning på egenkapitalen (RoE) på 10 prosent årlig

Nøkkeltall	Mål	31.12.2012	31.12.2011
Egenkapitalavkastning*	10%	7,5%	6%
Rating Storebrand Livsforsikring	A	A-/A3	A-/A3
Solvensmargin Storebrand Livsforsikring Konsern	>150%	162%	161%
Kjernekapitaldekning Storebrand Bank Konsern	11%	11,2%	11,4%
Netto gjeldsgrad Storebrand ASA	0%	9%	12%

*) Før skatt justert for amortisering av immaterielle eiendeler

Generelt kan egenkapital i konsernet styres uten materielle begrensninger dersom kapitalkrav er oppfylt og de respektive juridiske enhetene har forsvarlig soliditet. Overføring av kapital fra utenlandske juridiske enheter er mulig med samtykke fra lokale tilsynsmyndigheter.

4.2 Virksomhetsstyring

Styret i Storebrand har fastsatt et overordnet styringsdokument for gir retningslinjer for konsernets styring og kontroll.

Utgangspunktet for konsernstyringsmodellen er den juridiske selskapsstrukturen.

Konsernstyringsmodellen skal ivareta at de enkelte juridiske enheter drives som selvstendige enheter med egne beslutningsorganer. En beslutning skal treffes med utgangspunkt i det enkelte selskaps interesser og forankres i selskapet. Alle beslutninger vedrørende virksomheten i det enkelte selskap treffes av dette selskapets rette organer; generalforsamling, representantskap, styre, samt daglig leder eller personer med fullmakt utledet fra dette selskapet.

Konsernet har etablert funksjonelle ansvarsområder som delvis går på tvers av den juridiske strukturen, i en matrisestruktur som er ledet av hver sin konserndirektør som deltar i konsernledelsen. Grenseskillene mellom respektive konserndirektørers juridiske og operasjonelle ansvar er etablert gjennom ulike former for interne samarbeidsmodeller.

Styret i Storebrand ASA har fastsatt en instruks for datterselskapene i konsernet. Hensikten med en slik instruks er å forsikre seg om at konsernets datterselskap, herunder deres styre, følger de av konsernstyret fastsatte strategier, planer og retningslinjer innenfor rammen av de ulike datterselskaperens relevante regulering. Videre skal instruksens sikre konsistent implementering av retningslinjer for risikohåndtering, risikostyring og internkontroll-systemene,

sikre en effektiv informasjonsflyt på tvers av konsernet, legge til rette for at risikoer som er materielle for konsernet, effektivt kan styres på konsernnivå, og sikre at saker som har stor viktighet for konsernet blir forankret i rolle og ansvarsbeskrivelser i forretningsområdene.

Alle konsernselskaper med konsesjonspliktig virksomhet skal ha etablert uavhengige kontrollfunksjoner i henhold til relevante lovkrav (eksempelvis risikostyringsfunksjon og compliancefunksjon, aktuarfunksjon, internrevisjon).

4.2.1 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som uventede svingninger i resultater som skyldes svakheter eller feil ved interne prosesser og systemer, utilstrekkelighet eller svikt hos ansatte eller som følge av eksterne hendelser.

Operasjonell risiko for konsernet er i betydelig grad knyttet til systemmessige utfordringer ved tilpasninger og styring av produkter, og som følge av vekst i antall kunder og økt kompleksitet.

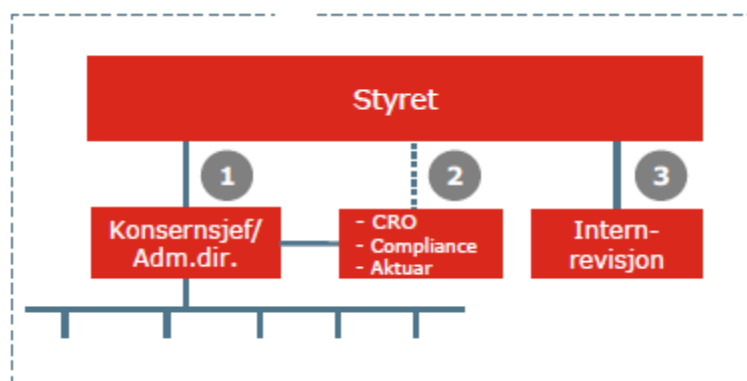
Storebrands produkter og kunderelasjon bygger på solid og langsiktig tillit mellom selskapet og markedet. Svekket renommé kan påvirke evnen til å beholde og tiltrekke kunder og medarbeidere. Konsernets kjerneverdier og interne regelverk er viktige elementer i håndtering av renommérisiko.

For risikovurderingsprosessen samt oppfølging av operasjonell risiko benyttes konsernets risikostyringsverktøy Easy Risk Manager. Easy Risk Manager støtter identifisering av risikoområder, vurdering av sannsynlighet og konsekvens for at risikoen skal inntreffe. I tillegg dokumenterer verktøyet hvem som er ansvarlig for å gjennomføre risikoreduserende tiltak.

Risikovurderingen integreres i virksomhetsstyringen gjennom å knytte risikovurderingen til enhetenes evne til å nå sine forretningsmessige mål, etterleve regulatoriske krav og i hvilken grad risikoen vil påvirke Storebrands omdømme. Internrevisors gjennomgang av ulike risikoområder anses som et svært viktig kontroll- og risikoreduserende tiltak. Risiko- og tiltaksvurderingen bidrar til å sikre at driften kan videreføres og at tap kan begrenses ved alvorlige feil eller hendelser.

4.2.2 Organiseringen av risikostyringen

Konsernets organisering av risikostyringen følger en modell basert på 3 forsvarslinjer. Modellen skal ivareta risikostyringsansvar både på selskaps- og konsernnivå.

Styret i Storebrand ASA har det overordnede ansvaret for, og vil påse at Storebrand konsernet har etablerte et effektivt og hensiktsmessig system for risikostyring og internkontroll.

Første forsvarslinje

Som første forsvarslinje har Konsernledelsen eierskap til og ansvar for risikovurdering, risikostyring og håndtering, samt etterlevelse av regelverk og internkontroll

Begrepet "internkontroll" omfatter alt organisasjonen gjør for å oppnå fastsatte mål og begrense uønskede hendelser slik at verdier sikres og skapes både for kunder, eiere, ansatte og samfunnet forøvrig. Internkontroll innebærer med andre ord mer enn rene kontrolltiltak. I dette ligger bl.a. å sørge for en målrettet og kostnadseffektiv drift, en pålitelig rapportering og etterlevelse av eksternt- og internt regelverk.

Ledere på alle nivåer i organisasjonen har ansvar for risikoer, risikostyring og internkontroll innen eget ansvarsområde, og skal løpende vurdere gjennomføringen av risikostyring og internkontrollen. Enhetenes egne risikokontrollfunksjoner skal organiseres slik at de kan utøve sine oppgaver på en objektiv og uavhengig måte. Det skal legges vekt på å sikre tilstrekkelig uavhengighet for kontrollfunksjonene med sikte på å unngå mulige interessekonflikter. Situasjoner der enkeltpersoner er ansvarlige for beslutninger de selv skal kontrollere skal ikke forekomme.

Andre forsvarslinje risiko og kontrollfunksjoner

Som andre forsvarslinje skal CRO-, compliance- og aktuarfunksjonene understøtte styrets og ledelsens ansvar med prosesser for:

1. Å identifisere, måle, styre og rapportere risikoer (CRO)
2. Etterlevelse lover, forskrifter og annet relevant regelverk (Compliancefunksjonen)
3. Ha riktig verdsettelse av forsikringsforpliktelser (Aktuarfunksjonen)

Det er styrene i Storebrand ASA og datterselskapene som er ansvarlig for at det finnes andre forsvarslinje risiko og kontrollfunksjoner tilpasset virksomhetens art innen respektive selskap (proporsjonalitetshensynet). Retningslinjer for funksjonene inngår i de styrende dokumenter som fastsettes av de respektive styre. Konsernselskapenes administrerende direktører er ansvarlig for å opprette funksjonene innen sine respektive selskaper i samarbeid med CRO Konsern.

Hovedmodellen er at andre forsvarslinje risiko og kontrollfunksjonene i datterselskapene har sin funksjonelle tilhørighet til CRO Konsern. Funksjonene skal kunne rapportere direkte til respektive styre og bare kunne sies opp etter godkjenning av styret.

CRO Konsern rapporterer til konsernsjefen, uavhengig av medlemmene av konsernledelsen. Styret i Storebrand ASA fastsetter retningslinjer for funksjonens ansvar og oppgaver.

Tredje forsvarslinje - Internrevisjonen

Som tredje forsvarslinje skal internrevisjonen gi styret i relevante konsernselskaper bekreftelse på hensiktsmessigheten og effektiviteten i organisasjonens vurdering og styring av risikoer, herunder hvordan første- og andrelinjeforsvaret fungerer.

4.2.3 Godtgjørelse

Se årsrapporten til Storebrand ASA for en beskrivelse av godtgjørelse av styret og ledende ansatte i Storebrand

4.3 Risiko og kapitalvurderingsprosessen (ICAAP)

Risiko og kapitalvurderingsprosessen er en del av konsernets strategi- og planprosess. For selskaper som er underlagt Basel II regelverket gjennomføres det en risiko og kapitalvurderingsprosess (ICAAP) basert på kapitalkravforskriften og retningslinjer fra Finanstilsynet. Forsikringsvirksomheten i Storebrand er ikke underlagt regelverket og det

gjennomføres derfor ikke en ICAAP etter forskriften for denne delen av virksomheten. På bakgrunn av dette gjennomføres ICAAP per i dag kun på selskapsnivå, for selskapene som er omfattet av regelverket, og ikke på konsernnivå. Storebrand ASA er heller ikke underlagt ICAAP – prosessen. Som del av konsernets strategi- og planprosess gjennomføres det imidlertid en tilsvarende risiko- og kapitalvurderingsprosess, med utarbeidelse av investeringsstrategi samt finansiell plan som omfatter kapitalplan, også for forsikringsvirksomheten og annen virksomhet i Storebrand.

Prosesen og resultatene fra ICAAP med evaluering av risikoprofil og tilhørende kapitalbehov dokumenteres skriftlig, med egen behandling og vedtak i styrene. Kapitalbehovet vurderes ut ifra regulatoriske minstekrav (pilar 1) med tilleggsbuffer for øvrige risikoområder. Minstekrav for kreditt- og markedsrisiko beregnes i henhold til standardmetoden. For operasjonell risiko er basismetoden benyttet.

Storebrand Bank og datterselskapet Storebrand Boligkreditt har i juni 2012 søkt om tillatelse til å anvende IRB-metode til beregning av minstekrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Det er utviklet IRB-modeller for porteføljen av boligengasjementer og det forventes å kunne rapportere etter IRB-metoden fra 2013/14. Banken har også utviklet IRBF-modeller for porteføljen av foretaksengasjementer. Det forventes at banken vil kunne få tillatelse til å legge disse modellene til grunn for rapportering av kapitalkrav fra 2015/16. Ved beregning av risikovektet volum etter IRB-metode for personmarked benyttes egne modeller for beregning av risikoparametrene Probability of Default (PD, misligholds-sannsynlighet), Loss Given Default (LGD, tapsgrad gitt mislighold) og Credit Conversion Factor (CCF eller KF, konverteringsfaktor) til bruk for å fastsette Exposure At Default (EAD, eksponering ved mislighold). Ved beregning av risikovektet volum etter IRBF-metode for bedriftsmarked beregnes risikoparameteren PD basert på egne modeller. Risikoparametrene KF til bruk for å fastsette EAD, og LGD er fastsatt etter sjablongregler i kapitaldekningsregelverket.

For Storebrand Kapitalforvaltning og Storebrand Finansiell Rådgivning legges det til grunn stresstestscenarier som påvirker driftsinntektene direkte, som fall i nysalgsvolum og kundebestand, samt indirekte gjennom verdifall i kundenes aktiva som gir lavere inntjeningsgrunnlag.

Vurdering av kapitalnivået baseres på resultatene fra de kvantitative analysene samt kvalitative vurderinger av hva som er forretningsmessig forsvarlig. Målsatt kapitalnivå utledes dermed basert på at virksomheten skal ha en tilstrekkelig og akseptabel kapitalbuffer utover regulatoriske minstekrav, og hvor størrelsen på kapitalbufferen er et resultat av ICAAP-analysen. Med bakgrunn i målsatt kapitalnivå, resultatprognoser og forventet vekst og sammensetning av balansen, utarbeides det en kapitalplan for å vedlikeholde kapitalnivået i virksomhetene.

4.4 Styring og kontroll av risiko i selskaper underlagt Basel II

Nedenfor beskrives risikoer og risikostyring i virksomhetsområder som er underlagt Basel II regelverket. For nærmere beskrivelse av risikostyring i forsikringsvirksomheten i konsernet vises det til Storebrand ASAs årsrapport.

Av de fire selskapene i Storebrandkonsernet underlagt Basel II er det kun Storebrand Bank og Storebrand Boligkreditt som tar risiko på balansen i særlig grad. Bankkonsernet utarbeider en utfyllende Pilar III rapport som følger i sin helhet som avsnitt 6 i denne rapporten. Risikoforhold og risikostyring i de øvrige to selskap beskrives på et overordnet nivå i avsnittene nedenfor.

4.4.1 Risikoforhold og risikostyring Storebrand Asset Management AS (SAM)

Risikoforhold

Storebrand Asset Management forvalter verdipapirfond og tilbyr aktiv forvaltning og forvaltning av fond-i-fond-strukturer for kunders regning og risiko, og har ikke risiko utover normal forretningsmessig og operasjonell risiko for denne type virksomhet.

Kredittrisikoen anses som lav. For verdipapirfondene trekkes honoraret fra porteføljene og utbetales månedlig etterskuddsvis til forvaltningsselskapet. En stor del av inntektene knyttet til aktiv forvaltning kommer fra andre konsernselskaper, og for øvrige kunder trekkes honorar for en stor del direkte fra kundeportefølje. Selskapet har i svært liten grad tap på fordringer. Selskapets overskuddslikviditet er plassert i verdipapirfond og norske statssertifikater, og det anses å ikke utgjøre noen kredittrisiko.

Kapitalforvaltningsvirksomheten er i svært begrenset grad direkte eksponert for markeds-risiko ettersom selskapets plasseringer i verdipapirer er begrenset til plassering av overskuddslikviditet. Selskapets egne investeringer er i norske statssertifikater, og selskapet er eksponert for markedsrisikoen knyttet til dette. Indirekte vil selskapets resultater påvirkes av utviklingen i verdipapirmarkedene, først og fremst ved at honorarer er knyttet til markedsverdien av midler til forvaltning. Videre kan svak avkastning påvirke kundenes evne og vilje til å ta risiko gjennom aktivt forvaltede mandater, samt påvirke kundens aktivasammensetning som igjen kan gi vridning fra produkter med høye marginer til produkter med lavere marginer.

Den operasjonelle risikoen vil være den betydeligste risikoen for selskapet. Operasjonell risiko i forvaltningsvirksomheten refererer til risiko for direkte eller indirekte tap som følge av mangelfulle/sviktende interne prosesser, personalkompetanse eller systemer.

Risikostyring

Storebrand Asset Management har etablert en compliancefunksjon som rapporterer til selskapets styre. Funksjonelt sorterer compliancefunksjonen under Leder Konsern Compliance. Compliancefunksjonen samarbeider tett med konsernjuridisk og CRO, og foretar kontroll av etterlevelse innenfor de ulike konsesjons-områdene. Det er et linjemessig ansvar å sørge for etterlevelse av regler og rutiner, men compliancefunksjonen har et pådriveransvar i forbindelse med risikovurdering (Easy Risk) og vedlikehold av rutiner.

CRO Bank og kapitalforvaltning har ansvar for å påse at selskapet har et rammeverk og prosedyrer som sikrer at risikostyringen er tilstrekkelig og effektiv. CRO vil rapportere jevnlig til styret om den etablerte interne styring og kontroll, identifiserte risikoer og nye tiltak.

Risikokontroll og mandatkontroll på forvaltningen er organisert i avdelingen Uavhengig kontroll i Operations. Compliancebrudd rapporteres til styret og Finanstilsynet. Som compliancebrudd regnes brudd på lover og regler for verdipapirfond og brudd på mandat for diskresjonære porteføljer. Det er kun eventuelle lovbrudd som rapporteres til Finanstilsynet.

Styret gis en kvartalsvis status vedr. selskapets risikobilde og compliance.

Selskapets prinsipper for internkontroll og organiseringen av virksomheten skal støtte opp om intern styring og kontroll. Dette gjenspeiles i en klar arbeidsdeling mellom de ulike enheter:

- Fond er bl.a. ansvarlig for fondsvedtekter, prospekter, investeringsmandater og produktinformasjon
- Institusjonell distribusjon etablerer distribusjons- og forvaltningsavtaler
- Kunderelasjoner har ansvaret for etableringen av forvaltningsoppdraget etter avtaleinngåelsen og for den finansielle rapporteringen til kundene.
- Kapitalforvaltning er ansvarlig for forvaltningen av kundens midler i tråd med mandatet. Det omfatter å initiere kjøp og salg av verdipapirer og finansielle instrumenter, med det formål å skape en høyest mulig avkastning iht. fastsatte risikorammer
- Drift er ansvarlig for bekreftelse og oppgjør av de transaksjoner forvalterne initierer, samt transaksjoner knyttet til Corporate Actions (f.eks. utbytter, kuponger eller fusjoner). Avdelingen sørger også for etablering av bankkonti for kunden, og avstemmer disse.
- Uavhengig kontroll sørger for korrekt prising, følger opp risikoforhold knyttet til investeringene og har løpende kontroll med at forvaltningen skjer i tråd med investeringsmandatene.

Selskapet har krav om at uønskede hendelser rapporteres snarest mulig til compliance officer. Hendelsesrapporteringen gir en samlet oversikt over ting som går feil og er et viktig verktøy for å identifisere problemområder. Dette gir linjen et godt grunnlag for å vurdere og iverksette tiltak som igjen kan redusere enhetens operasjonelle risiko.

4.4.2 Risikoforhold Storebrand Finansiell Rådgivning AS

Storebrand Finansiell Rådgivning AS tilbyr helhetlig finansiell rådgivning og ordreformidling innenfor et bredt spekter av produkter for konsernet. Selskapet har begrenset finansiell risiko knyttet til virksomheten utover normal forretningsmessig og operasjonell risiko for denne type virksomhet. Operasjonell risiko er den største risikoen i selskapet. Denne er i betydelig grad knyttet til reglene om god rådgivningsskikk, etterlevelse av egenhandelsregelverket og risiko knyttet til klager ved mangelfull rådgiving. Selskapet arbeider aktivt for å redusere disse risikoene. Dette gjøres ved opplæring av egne rådgivere, tilknyttede agenter og salgssjefer, periodiske eposter fra complianceansvarlig i Storebrand Finansiell Rådgivning, månedlig kontroll av all egenhandel og jevnlig stikkprøvekontroller av innsendt kundedokumentasjon. I tillegg til complianceansvarliges egne kontroller utfører også internrevisor årlige kontroller. Storebrand Finansiell Rådgivning AS og dets tilknyttede agenter har kun autoriserte finansielle rådgivere, med unntak av de som er nyansatte og ligger i et opplæringsløp.

5. Ansvarlig kapital / kapitalkrav

Tabellen nedenfor gir opplysning om kjernekapital, tilleggskapital og netto ansvarlig kapital for Storebrand konsern og for selskapene som følger Basel II.

Ansvarlig kapital 31.12.2012

Mill. kroner	Storebrand Kapitalforvaltning AS	Storebrand Finansiell Rådgivning AS	Storebrand Bank ASA	Storebrand Boligkreditt AS	Storebrand ASA	Storebrand konsern
Aksjekapital	4	30	961	350	2 250	2 250
Øvrig egenkapital	138	137	1 414	442	13 902	17 686
Egenkapital	142	167	2 375	792	16 151	19 936
Fondsobligasjoner			279			1 779
Rentejustering forsikringsforpliktelse						-1 454
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-19	-82	-66			-6 213
Utsatt skattefordel	-53	-34	-14		-472	-38
Risikoutjevningfond						-640
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner						-3
Sikkerhetsavsetning						-267
Minstekrav reassuransesavsetning						-5
Kapitaldekningsreserve						-141
Annet	45			-85	6	-109
Kjernekapital	115	52	2 573,6	706	15 685	12 844
Fondsobligasjoner						
Evigvarende ansvarlig kapital			9			4 901
Ordinær ansvarlig kapital			149			149
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner						-3
Kapitaldekningsreserve						-141
Tilleggskapital	0	0	159	0	0	4 907
Netto ansvarlig kapital	115	52	2 732	706	15 685	17 751

Kapitaldekning

Kapitaldekningsprosent	11,1 %	138,6 %	14,6 %	10,4 %	86,9 %	11,7 %
Kjernekapitaldekning	11,1 %	138,6 %	13,7 %	10,4 %	86,9 %	8,5 %

Etter Basel II beregnes et kapitalkrav som utgjør 8 prosent av beregningsgrunnlaget. Netto ansvarlig kapital må minimum være lik kapitalkravet. På konsolidert nivå inngår kapitalkravet også for forsikringselskapene som følger regelverket etter Basel I.

Det er en egen forskrift for beregning av ansvarlig kapital til kapitaldekningen. Når det gjelder kjernekapitalen kan denne i henhold til forskriften for ansvarlig kapital bli vesentlig forskjellig fra egenkapital i balansen. I tabellen ovenfor fremgår en spesifikasjon av tillegg og fradrag ved beregning av kjernekapitalen i forhold til egenkapitalen i finansregnskapet.

Minimumskrav ansvarlig kapital 31.12.2012

Mill. kroner	Storebrand Kapitalforvaltning AS	Storebrand Finansiell Rådgivning AS	Storebrand Bank ASA	Storebrand Boligkreditt AS	Storebrand ASA	Storebrand konsern
Kreditt- og motpartsrisiko						
Lokale og regionale myndigheter			9		5	14
Offentlige foretak					5	5
Institusjoner	4	2	168	12	1 418	49
Foretak		0	948			939
Massemarkedsengasjementer			48			48
Engasjementer med pant i fast eiendom			190	504		694
Forfalte engasjementer			11	2		13
Obligasjoner med fortrinnsrett			39			17
Andeler i verdipapirfond	1					1
Øvrige engasjementer	5	1	22	8	6	49
Selskap som benytter Basel I						10 218
Sum minimumskrav kreditt- og motpartsrisiko	10	3	1 434	526	1 434	12 046
Herav:						
Motpartsrisiko derivater Basel II selskaper			57	6	1	63
Operasjonell risiko	73		69	16	10	117
Fradrag			-3	0		-26
Minimumskrav ansvarlig kapital	83	3	1 500	542	1 443	12 137

Spesifikasjon ansvarlig lånekapital

Mill. kroner	Nominell verdi	Valuta	Rente	Call dato og andre betingelser	Balansført verdi 31.12.12
Utsteder					
Fondsobligasjoner					
Storebrand Bank ASA	107	NOK	Fast	2014	112
Storebrand Bank ASA	168	NOK	Flytende	2014	169
Storebrand Livsforsikring AS	1 500	NOK	Flytende	2018	1 501
Evigvarende ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	300	EUR	Fast	2013	2 338
Storebrand Livsforsikring AS	1 700	NOK	Flytende	2014	1 702
Storebrand Livsforsikring AS	1 000	NOK	Fast	2015	1 102
Tidsbegrenset ansvarlig lån					
Storebrand Bank ASA	150	NOK	Flytende	2017	151
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner					7 075

6. Storebrand Bank

Storebrand Bank – Risikostyring

*Redegjørelse i henhold
til Pilar 3*

2013

Innledning

Dokumentet er ment å dekke kravene som er satt til offentliggjøring av risikoinformasjon etter kapitalkravsforskriften og er utarbeidet for å gi markedet best mulig informasjon om risiko- og kapitalstyring i Storebrand Bank.

Informasjonen i denne rapporten supplerer opplysninger som gis i noter 3, 4, 5, 6 og 7 i årsrapporten for Storebrand Bank. I motsetning til noteopplysningene er informasjonen i denne rapporten ikke revidert.

Kjernevirksomheten til en bank er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Storebrand Bank bruker betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende internasjonal praksis og har i juni 2012 søkt Finanstilsynet om tillatelse til å anvende egenutviklede kredittrisikomodeller (IRB-modeller) i beregning av minstekrav til ansvarlig kapital.

Storebrand Bank har hovedtyngden av sin virksomhet i Oslo og Akershus hvor konjunkturutviklingen preges av befolkningsvekst. Den samlede risikoeksponeringen til Storebrand Bank oppfattes som lav til moderat.

Kredittkvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen anses som god. Porteføljen består i sin helhet av næringseiendom. Pantsikrete engasjementer hvor løpende kontantstrømmer dekker engasjementets rentekostnader utgjør omtrent 75 prosent av den totale eksponeringen (utlån og rammer). Resten av porteføljen består i hovedsak av pantsikrete engasjementer hvor det bedrives utvikling.

Kredittkvaliteten i personmarkedsporteføljen anses som meget god. Tilnærmet hele porteføljen er sikret med pant i fast eiendom. Porteføljens høye sikkerhetsdekning tilsier begrenset tapsrisiko.

Bankkonsernet har som mål å overholde de til enhver tid gjeldende krav til bufferkapital. Målsatt kapitaldekning er 13,5 og 14,5 prosent ved utgangen av henholdsvis 2014 og 2015, gitt balanse- og konjunkturutvikling som forutsatt. Faktisk kapitaldekning var 13,6 prosent per utgangen av 2013. Storebrand Bank har etablert betryggende likviditetsbuffer og opplever at tilgangen til kredittmarkedene er god.

1. OM STOREBRAND BANK	21
2. REGELVERK OG REGELVERKSUTVIKLING	22
2.1. KAPITALDEKNING	22
2.1.1 Gjeldende kapitaldekningsregelverk (Basel II).....	22
2.1.2 Beregning av risikovektet volum og kapitalkrav (Pilar 1)	22
2.1.3 Metodevalg.....	23
2.1.4 Intern vurdering av kapitalbehov ift. risikoprofil (Pilar 2)	23
2.1.5 Soliditetsmål.....	24
2.1.6 Kapitaldekning	24
2.2. NYTT REGELVERK ("BASEL III").....	25
2.3. KONSEKVENSER AV REGELVERKSUTVIKLING FOR STOREBRAND BANK.....	26
3. RISIKOSTYRING OG RAMMESTRUKTUR I STOREBRAND BANK	27
3.1. OVERORDNET RAMMEVERK FOR RISIKOSTYRING	27
3.2. ORGANISERING AV RISIKOSTYRINGSANSVARET	27
4. INFORMASJON PER RISIKOKATEGORI.....	28
4.1. KREDITTRISIKO	29
4.1.1 Styring og kontroll	29
4.1.2 Overordnet porteføljeinformasjon	29
4.1.3 Sikkerheter	30
4.1.4 Risikoklassifisering	30
4.1.5 Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler	35
4.1.6 Kredittrisiko (motpartsrisiko) i investeringsporteføljen	36
4.1.7 Kapitalkrav	36
4.1.8 Kapitalbehov	36
4.2. LIKVIDITETSRISIKO.....	36
4.2.1 Styring og kontroll	36
4.2.2 Overordnet porteføljeinformasjon.....	36
4.2.3 Stresstester	37
4.2.4 Kapitalkrav	38
4.2.5 Kapitalbehov	38
4.3. MARKEDSRISIKO	38
4.3.1 Styring og kontroll	38
4.3.2 Overordnet porteføljeinformasjon.....	38
4.3.3 Kapitalkrav	38
4.3.4 Kapitalbehov	38
4.4. OPERASJONELL RISIKO	39
4.4.1 Styring og kontroll	39
4.4.2 Kapitalkrav	39
4.4.3 Kapitalbehov	39
4.5. COMPLIANCERISIKO.....	39
4.5.1 Styring og kontroll	39
4.5.2 Kapitalkrav	39
4.5.3 Kapitalbehov	39
5. BEREGNING AV KAPITALKRAV.....	40
5.1. ANSVARLIG KAPITAL	40
6. SAMMENLIKNING AV REGULATORISK KAPITAL OG ØKONOMISK KAPITAL	41

1. Om Storebrand Bank

Storebrand Bank ASA er et heleid datterselskap av Storebrand ASA, og er sammen med kapitalforvaltningsvirksomheten en av fem forretningsenheter i Storebrand-konsernet. Storebrand Bank er en forretningsbank med konsesjoner etter verdipapirhandelloven med hovedkontor på Lysaker i Bærum kommune.

I personmarkedet er ambisjonen å etablere banken som Norges beste direktebank mens Storebrand Bank i bedriftsmarkedet er en kundefokusert partner for verdiskaping som leverer et bredt spekter av tjenester til bedriftskunder innenfor næringseiendom. Som følge av en konsernprioritering på kapitalbruk i Storebrand og en strategisk vurdering av fremtidig retning for konsernet, er bedriftsmarkedssegmentet i banken ikke lenger prioritert som kjernevirksomhet og skal bygges ned og på sikt avvikles.

Storebrand Bank konsern har per utgangen av 2013 en forvaltningskapital på 39,1 milliarder kroner og har oppnådd et resultat før skatt på 235 millioner kroner. Ved utgangen av året var det 112 ansatte i bankkonsernet.

Datterselskapet Storebrand Boligkreditt AS har konsesjon til utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Hadrian Eiendom AS representerer bankkonsernets spisskompetanse innenfor utviklingseiendom og megling av næringseiendom og er et heleid datterselskap.

En vesentlig del av bankens tjenester gjennom store deler av verdikjeden leveres av selskapet Storebrand Baltic UAB lokalisert i Vilnius, Litauen. Selskapet er et kompetansesenter for support services for hele Storebrandkonsernet.

2. Regelverk og regelverksutvikling

2.1 Kapitaldekning

Definisjoner	
Kapital	Bankens tilgjengelige kapitalbase.
Ren kjernekapital	Egenkapital; kjernekapital etter fratrekk, uten annen godkjent kjernekapital (hybridkapital).
Kjernekapital	Egenkapital og hybridkapital; enkelte fradrag og tillegg skal foretas, jf. forskrift om beregning av ansvarlig kapital.
Annen godkjent kjernekapital	Hybridkapital; fondsobligasjoner inngår etter visse regler som annen godkjent kjernekapital.
Tilleggskapital	Ansvarlig lånekapital.
Ansvarlig kapital	Summen av kjernekapital og tilleggskapital.
Risikovektet volum	Beregningsgrunnlag (RWA, riskweighted assets), beregnes under Basel II for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.
Kapitaldekning	Forholdet mellom bankens ansvarlige kapital og risikovektet volum.
Kapitalbehov	Uttrykkes gjennom økonomisk kapital som er et konsistent risikomål.
Kapitalkrav	Regulatorisk minstekrav (8 % av risikovektet volum). Kapitaldekning rapporteres kvartalsvis til Finanstilsynet; kapitaldekningsprosent, både faktisk og målsatt, beregnes i forhold til kapitalkravet.

2.1.1 Gjeldende kapitaldekningsregelverk (Basel II)

Storebrand Bank må tilfredsstillere kravene til kapitaldekning som framkommer av kapitalkravsforskriften. Gjeldende kapitalkravsforskrift er basert på Baselkomiteens¹ andre akkord, såkalt Basel II, og ble innført i europeisk regelverk gjennom et kapitalkravsdirektiv (Capital Requirement Directive, CRD), med virkning fra 2007. Formålet med Basel II er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom risikosensitive kapitalkrav, forbedret risikostyring og kontroll, tettere tilsyn og økt informasjon til markedet. Basel II hviler på tre pilarer:

- Pilar 1 omhandler minimumskrav til kapitaldekning.
- Pilar 2 omhandler bankenes interne risiko- og kapitalvurderingsprosess samt myndighetenes tilsynsfunksjon.
- Pilar 3 omhandler offentliggjøring og kommunikasjon om sentrale størrelser som kapital, risikoeksponering, organisering og kapitalkrav.

2.1.2 Beregning av risikovektet volum og kapitalkrav (Pilar 1)

En bank kan velge ulike metoder i beregning av risikovektet volum.

Tabell 1: Alternative metoder for beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital.

Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Standardmetode	Standardmetode	Basismetode
IRB-metode	Interne målemetoder (IMM)*	Sjablongmetode

¹ <http://www.bis.org/bcbs/index.htm>

(personmarked)*		
Grunnleggende IRB-metode (IRBF, bedriftsmarked)*		Avanserte målemetoder (AMA)*
Avansert IRB-metode (IRBA, bedriftsmarked)*		

*krever godkjenning av Finanstilsynet

Standardmetoden for både kredittrisiko og markedsrisiko, samt basis- og sjablongmetoden for operasjonell risiko er basert på sjablongregler. Kapitalkravet framkommer ved å anvende sjablongverdier gitt i kapitaldekningsregelverket, og samsvarer ikke nødvendigvis med risikoen i de underliggende porteføljer.

Banker kan også velge å utvikle modeller for å beregne risikovekter som erstatter sjablongverdiene. Modellene utvikles på grunnlag av en banks egen portefølje og/eller egne risikovurderinger. I beregning av risikovektet volum vil man da bruke disse risikovektene. Dette er den grunnleggende ideen med Basel II (og Basel III) om at kapitalkravet bør samsvare med risikoen i de underliggende porteføljer og således være mer risikosensitivt. Anvendelse av interne modeller krever godkjenning av Finanstilsynet.

2.1.3 Metodevalg

Storebrand Bank konsern anvender per utgangen av 2013 følgende metoder ved beregning av kapitalkrav:

Risikoform	Metode
Kredittrisiko	Standardmetode
Markedsrisiko	Standardmetode
Operasjonell risiko	Basismetode

Storebrand Bank og datterselskapet Storebrand Boligkreditt har i juni 2012 søkt om tillatelse til å anvende IRB-metode til beregning av minstekrav til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Det er utviklet IRB-modeller for porteføljen av boligengasjementer og det forventes å kunne rapportere etter IRB-metoden innen utgangen av 2014. Banken har også utviklet IRBF-modeller for porteføljen av foretaksengasjementer.

Ved beregning av risikovektet volum etter IRB-metode for personmarked benyttes egne modeller for beregning av risikoparametrene Probability of Default (PD, misligholds-sannsynlighet), Loss Given Default (LGD, tapsgrad gitt mislighold) og Credit Conversion Factor (CCF eller KF, konverteringsfaktor) til bruk for å fastsette Exposure At Default (EAD, eksponering ved mislighold).

Ved beregning av risikovektet volum etter IRBF-metode for bedriftsmarked beregnes risikoparametere PD basert på egne modeller. Risikoparametrene KF til bruk for å fastsette EAD, og LGD er fastsatt etter sjablongregler i kapitaldekningsregelverket.

2.1.4 Intern vurdering av kapitalbehov ift. risikoprofil (Pilar 2)

Etter kapitaldekningsregelverket (Basel II) skal alle finansinstitusjoner ha en prosess for å vurdere risikoprofil og tilhørende kapitalbehov (ICAAP, Internal Capital Adequacy Assessment Process), samt en strategi for å vedlikeholde kapitalnivå. Prosessen og

resultatene fra denne prosessen skal dokumenteres skriftlig og sendes fra institusjonens styre til Finanstilsynet for evaluering.

Storebrand Bank måler utvikling i risiko gjennom økonomisk kapital som beregnes for alle risikokategorier banken har identifisert (se avsnitt 4 for en oversikt over risikokategorier).

Kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko i kredittporteføljen utgjør den vesentligste risikoeksponeringen for Storebrand Bank. I utvikling av metodikk for beregning av økonomisk kapital er disse to risikokategoriene prioritert. For disse risikokategoriene benyttes statistiske modeller. For alle andre risikokategorier benyttes foreløpig forenklete tilnæringer.

I beregning av økonomisk kapital benyttes konfidensnivå på 99,95 prosent. I kapitalkravs-beregninger er konfidensnivået 99,9 prosent. Det foretas kvartalsvise beregninger av økonomisk kapital.

Banken har en årlig plan- og budsjettprosess hvor finansiell plan for de neste tre år blir utarbeidet, styrebehandlet og koordinert med Storebrandkonsernet. ICAAP i Storebrand Bank baserer seg på utvikling iht. den finansielle planen. Det beregnes kapitalbehov for hele planperioden. Videre defineres et ekstraordinært men sannsynlig stressscenario og det beregnes kapitalbehovet gitt disse forutsetningene.

Utvikling i kapitalbehov i stress vurderes mot tilgjengelig kapital i perioden og mot de til enhver tid gjeldende kapital- og kapitalbufferkrav. Dette danner grunnlag for styring mot fastsatte kapitalmål i ulike konjunkturfaser.

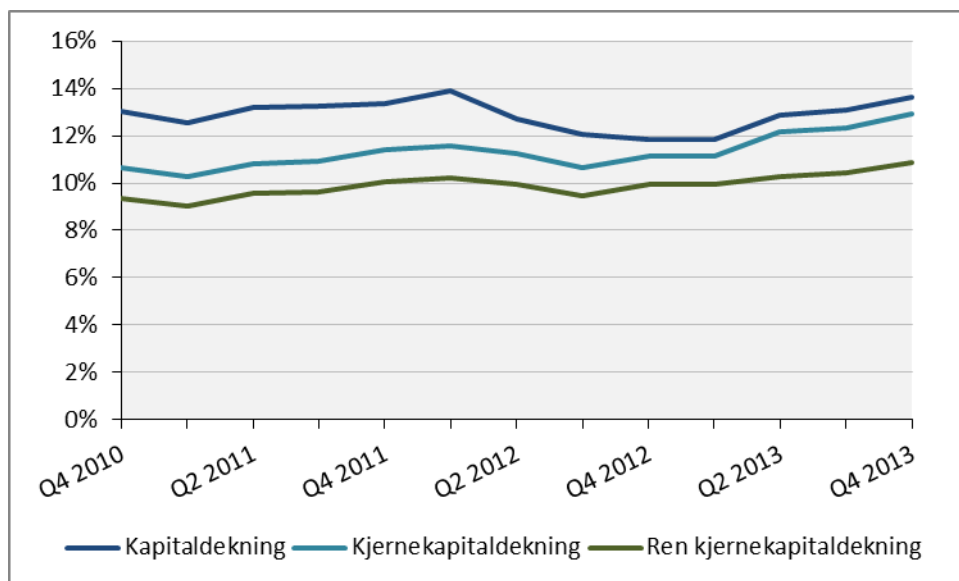
2.1.5 Soliditetsmål

Ved inngangen av 2013 var målsatt kjernekapitaldekning per utgangen av 2013 11 prosent. Basert på resultater fra ICAAP 2013 og etter lovendringene om nye kapitalkrav fra sommer 2013, har styret i Storebrand Bank vedtatt å ha som mål å overholde de til enhver tid gjeldende krav til bufferkapital.

Storebrand Bank konsern har per 31.12.2013 en uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio, se avsnitt 2.2) på 6,77 prosent.

2.1.6 Kapitaldekning

Storebrand Bank konsern hadde ved utgangen av 2013 en kapitaldekning på 13,59 prosent. Kapitaldekningen er således iht.målsetning. Kapitaldekning ift. ren kjernekapital var 10,84 prosent.

Figur 1. Utvikling i kapitaldekning i Storebrand Bank Konsern.

2.2 Nytt regelverk ("Basel III")

I kjølvannet av finanskrisen i 2008 har Baselkomiteen utarbeidet anbefalinger om nye kapital- og likviditetsstandarder som skal adressere svakheter i regelverket. Anbefalingene er kjent som Basel III. Prinsippene som ligger til grunn for Basel II vil også gjelde under Basel III.

Når Baselkomiteens anbefalinger omsettes til et felles europeisk regelverk tilstrebes en fullharmonisering av regelverket ("single rule book") der nasjonale myndigheters muligheter til å stille strengere krav begrenses. Deler av Basel III er innført i europeisk regelverk gjennom oppdateringer i kapitaldekningsdirektivet (CRD II og CRD III) og implementert i norsk lovgivning gjennom oppdateringer av relevante lover og forskrifter.

De siste delene av Basel III-anbefalingene innføres i europeisk regelverk gjennom CRD IV som blir gjeldende fra 1. januar 2014. Det er en todelt implementering av regelverket:

- en forordning ("regulation") som berører institusjonene direkte og inneholder kvalitative og kvantitative kapitalkrav, likviditetskrav, bestemmelser om store engasjementer og Pilar 3-krav,
- et direktiv som regulerer tilsynsmyndighetenes virksomhet.

De deler av CRD IV som omhandler kvantitative kapitalkrav er innført i norsk lov gjennom endringer i finansieringsvirksomhetsloven. Fra 1. juli 2013 skal ren kjernekapital (Common Equity Tier 1, CET1) og kjernekapital (Tier 1) utgjøre henholdsvis 4,5 prosent og 6 prosent av beregningsgrunnlaget.

For å hindre at bankene får problemer med å møte minstekravene i perioder med store tap i banksektoren skal bankene holde to ulike kapitalbuffer. Kravet til bevaringsbuffer (capital conservation buffer) innebærer at bankene skal holde en ren kjernekapital på 2,5 og 3,5 prosent av beregningsgrunnlaget i tillegg til minstekravet fra hhv. 1. juli 2013 og 1. juli 2014.

For å beskytte banksystemet mot følgene av sterk kredittvekst skal bankene også holde en motsyklisk kapitalbuffer (countercyclical buffer) i perioder med svært sterk kredittvekst. Denne vil i første omgang utgjøre 1 prosentpoeng fra 30. juni 2015, og også denne må oppfylles med ren kjernekapital.

Banker som ikke oppfyller det kombinerte bufferkravet bestående av bevaringsbuffer og motsyklisk kapitalbuffer, vil møte restriksjoner på sin utbyttepolitikk. Lavere kombinert kapitalbuffer vil medføre økte restriksjoner. Banker som ikke oppfyller det kombinerte bufferkravet må fremlegge en plan for myndighetene med hensyn til hvordan de vil sikre oppfyllelse av kravet.

De nye kapitalkravene innføres i Europa gradvis fram til 2018, mens norske myndigheter har valgt en forsert innføring.

I tillegg er det innført kapitalkrav knyttet til systemrisiko for banker som er definert som systemviktige.

Som et supplement til de risikobaserte kapitalkravene innføres krav til uvektet egenkapitalandel (Leverage Ratio). Dette kravet skal utformes endelig i 2017 og gjøres gjeldende i 2018. Overgangsperioden skal benyttes til å teste et krav om at kjernekapitalen skal utgjøre minst 3 prosent av bankens eksponering, der utenombalansposter i ulik grad inngår. Bankene er pålagt å offentliggjøre sin Leverage Ratio fra og med 2013.

Det innføres videre kvantitative likviditetskrav. Minimumskrav til en kortsiktig likviditetsindikator, Liquidity Coverage Ratio (LCR) skal innføres i 2015, mens tilsvarende minimumskrav til en langsiktig likviditetsindikator, Net Stable Funding Ratio (NSFR), skal innføres i 2018. Rapportering av LCR og NSFR starter i 2014. European Banking Authority har utarbeidet tekniske standarder for rapportering. Prinsippet om "single rule book" etterstrebes, og rapporteringskravene blir like for alle banker, uansett størrelse og kompleksitet.

2.3 Konsekvenser av regelverksutvikling for Storebrand Bank

Fondsobligasjoner og ansvarlige lån tatt opp før 2012 tilfredsstillende ikke de nye kravene i CRD IV for annen godkjent kjernekapital (hybridkapital) og ansvarlig kapital. Storebrand Bank tilpasser seg de nye kravene.

Storebrand Bank oppfyller de nye lovkrav til kapital og bufferkapital, og banken er godt kapitalisert.

Regelverksendringene har konsekvenser for hvordan bankens likviditetsbuffer er sammensatt. Storebrand Bank bygger opp en større andel av likvide aktiva med høy kvalitet for å styrke LCR.

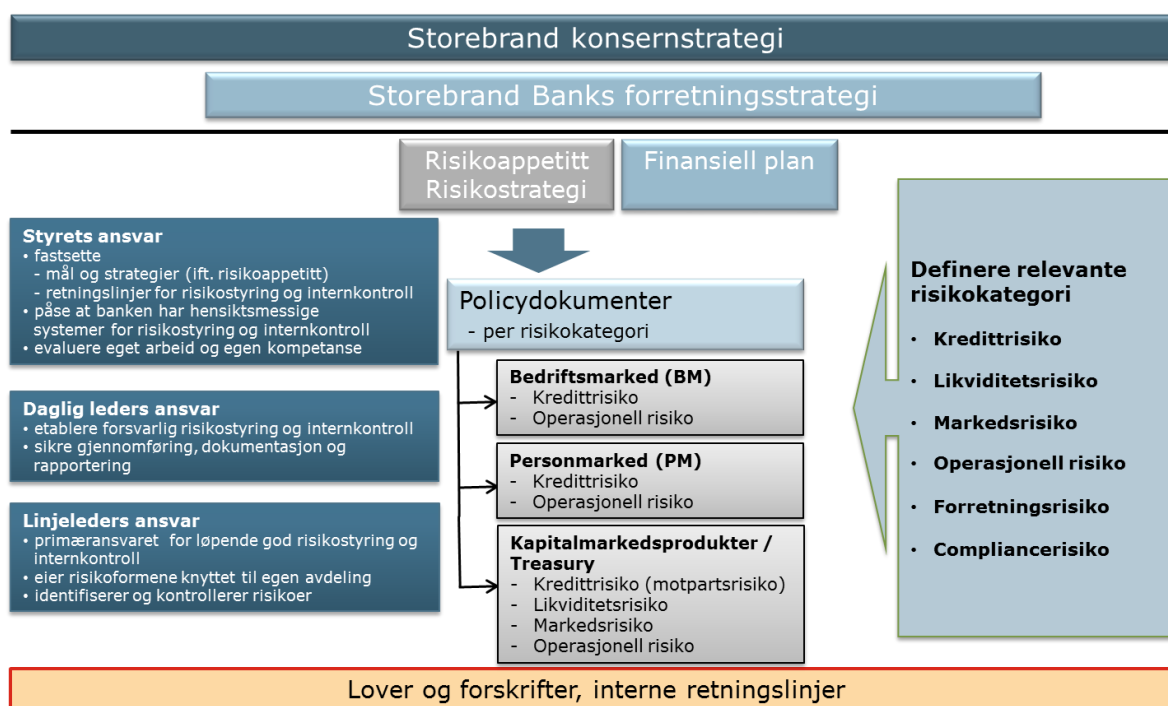
På den operasjonelle siden opplever banken en sterk økning i rapporteringsomfang og -kompleksitet. Dette kan potensielt medføre økt operasjonell risiko og eventuelt økt compliancerisiko.

3 Risikostyring og rammestruktur i Storebrand Bank

3.1 Overordnet rammeverk for risikostyring

Bankens risikoprofil er kombinasjonen av risikoeksponering i bankens definerte risikokategorier (se avsnitt 4). Storebrand Banks risikostrategi beskriver risikoprofilen og overordnede rammer som skal sikre implementering av ønsket risikoprofil. Risikostrategien vedtas årlig av styret i Storebrand Bank. Styret vedtar også bankens finansielle plan. Basert på disse vedtakene utarbeider administrasjonen risikopolicyer, rutiner og arbeidsbeskrivelser som skal sikre måloppnåelse og en risikoprofil som er iht. til styrets vedtak.

Disse overordnede sammenhenger kan illustreres slik:

Figur 2. Risikostyring i Storebrand Bank.

3.2 Organisering av risikostyringsansvaret

Eierskapet til de ulike risikoene banken er eksponert for følger organisasjonslinjene. Gjennom behandlingen av den overordnede selskapsorganisasjonen og styringsmodellen defineres derved risikoeiere for de ulike risikokategorier.

Risiko styres av policyer som kan gjelde flere enn et enkelt forretningsområde. Linjelederne har primæransvaret for løpende god risikostyring og internkontroll og er således første forsvarslinje.

Andre forsvarslinje ivaretas av konsernovergripende funksjoner Chief Risk Officer (CRO) og Chief Compliance Officer (CCO). For å kunne ivareta sitt ansvar samarbeider CRO og CCO med kontrollenhetene i første linje. Andre forsvarslinje følger opp forretningsområdenes risikostyring gjennom vedtatte policyer. Internrevisjonen skal som tredje forsvarslinje gi en uavhengig bekreftelse av den helhetlige risikostyringen.

4 Informasjon per risikokategori

Storebrand Bank har identifisert en rekke risikokategorier banken er eksponert for.

Tabell 2: Risikokategorier og risikoeiere.

Risiko-kategori	Definisjon	Risikoeier
Kredittrisiko	Risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Omfatter risikoen for at sikkerheter er mindre effektive enn forventet (restrisiko) og konsentrasjons-risiko. Kredittrisiko inkluderer motpartsrisiko.	Leder BM Leder PM Leder Treasury
Likviditets-risiko	Risiko for at bankkonsernet, morbanken eller datterselskapene ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.	Leder Treasury
Markeds-risiko	Risiko for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser innenfor en spesifisert tidshorison. Omfatter motpartsrisiko ved handel i finansielle instrumenter samt aksje-, rente- og valutarisiko.	Leder Treasury
Operasjonell risiko	Risiko for økonomisk tap som følge av ineffektive, utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eksterne hendelser eller at interne retningslinjer ikke etterlevs. Brudd på lover og regler kan hindre banken å nå sine mål og denne delen av compliancerisiko omfattes av operasjonell risiko.	Inngår i Storebrand-konsernets definisjon av lederansvar
Forretnings-risiko (inkl. strategisk risiko)	Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang som skyldes endringer i forretningsmessige rammevilkår, dårlige forretningsmessige beslutninger, feil i implementering av beslutninger eller mangelfull tilpasning til endringer i forretningsmessige rammevilkår. Omfatter omdømmerisiko dvs. risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet. Risiko for tap i datterselskaper (eierrisiko) inngår også. Eierrisiko omfatter både risikoen det enkelte selskapet påtar seg i sin drift og risikoen for at det må tilføres ny kapital. Følges opp på samme måte som operasjonell risiko og omtales ikke videre i dette dokumentet.	Adm. dir. og ledere for forretnings-områdene
Compliance-risiko	Risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av eksternt og internt regelverk.	Inngår i Storebrand-konsernets definisjon av lederansvar

4.1 Kreditrisiko

4.1.1 Styring og kontroll

Risikostyring og -kontroll er beskrevet i note 4 i årsrapporten til Storebrand Bank.

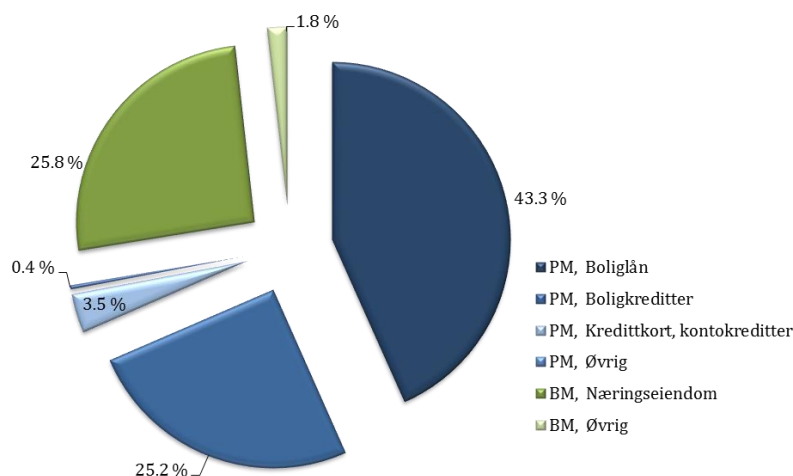
4.1.2 Overordnet porteføljeinformasjon

Storebrand Bank har en kredittportefølje bestående av omtrent 2/3 utlån til personmarkedet og 1/3 utlån til bedriftsmarkedet. Fordelingen har vært stabil de siste årene.

Tabell 3: Struktur av samlet utlånsportefølje per 31.12.2012 (i MNOK).

Forretningsområde	Produkt	Bevilget	Trukket	Ubenyttet kreditt	Utnyttelsesgrad
Personmarked	Boliglån	16,476.8 (43.3 %)	16,476.8		
	Boligkreditter	9,573.2 (25.2 %)	7,060.7	2,512.4	73.8 %
	Kredittkort, kontokreditter	1,345.1 (3.5 %)	268.8	1,076.4	20.0 %
	Øvrig	138.8 (0.4 %)	101.8	37.0	73.4 %
	Total	27,533.9 (72.4 %)	23,908.1	3,625.8	86.8 %
Bedriftsmarked	Næringseiendom	9,814.0 (25.8 %)	9,472.7	341.2	96.5 %
	Øvrig	666.2 (1.8 %)	577.5	88.6	86.7 %
	Total	10,480.1 (27.6 %)	10,050.3	429.9	95.9 %
Total		38,014.1	33,958.4	4,055.6	89.3 %

..

Figur 3. Fordeling av samlet utlånsportefølje per 31.12.2012.

Personmarked

Kredittkvaliteten i personmarkedsporteføljen anses som meget god. Tilnærmet hele porteføljen er sikret med pant i fast eiendom. Porteføljens høye sikkerhetsdekning tilsier begrenset tapsrisiko. Belåningsgraden av boligengasjementene er relativt lav og det er kun i begrenset grad gitt lån utover 80 prosent av markedsverdien på sikkerheten. Dette gis stort sett kun dersom kundene kan stille med tilleggssikkerhet.

Personmarkedsporteføljen har historisk hatt meget lave tap. For banken som helhet vurderes økningen i privatutlån som svært viktig for å redusere bankens totale risiko.

Andel boligkreditt av totalt utlån i personmarked utgjør ca. 1/3 per utgangen av 2013. Denne andelen har vært stabil siden midten av 2011 etter tilnærmet kontinuerlig vekst i flere år. Det er strengere utlånskriterier for boligkreditter og tettere oppfølging av kunder som har høy utnyttelsesgrad eller ikke løpende betaler renter og avdrag.

Bedriftsmarked

Kredittkvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen anses som god. Pantsikrete engasjementer hvor løpende kontantstrømmer dekker engasjementets rentekostnader utgjør omtrent 75 prosent av den totale eksponeringen (utlån og rammer). Resten av porteføljen består i hovedsak av pantsikrete engasjementer hvor det bedrives utvikling.

Kontantstrømslånene preges av et godt diversifisert leietakerprofil og god varighet på kontraktene. Ved slike lån er banken sikret en kontantstrøm fra leietakere, samtidig som banken har sikkerhet i selve bygningsmassen. Leietakerdiversifisering sikrer tilsvarende diversifisering i kontantstrømmer som reduserer den samlede risikoen i porteføljen betraktelig.

Det er noe større risiko knyttet til utviklingsprosjekter der den samlede eksponeringen utgjør i underkant av 2,0 milliarder kroner. Dette segmentet består hovedsakelig av utlån til byggeprosjekter innenfor bolig- og kontorsegmentet i det sentrale Oslo området.

Banken avlaster deler av de største engasjementene ved å selge de til Storebrand Livsforsikring. Bankens tar i så fall andreprioritet. Disse engasjementene kjennetegnes ved at debitorerne gjennomgående er av god kvalitet.

Som følge av en konsernprioritering på kapitalbruk i Storebrand og en strategisk vurdering av fremtidig retning for konsernet, er bedriftsmarkedsegmentet i banken ikke lenger prioritert som kjernevirksomhet og skal bygges ned og på sikt avvikles.

4.1.3 Sikkerheter

Storebrand Bank ASA og Storebrand Boligkreditt AS sine utlån er i hovedsak sikret med pant i fast eiendom. Lån til personkunder er stort sett sikret med pant i bolig innenfor 80 prosent av markedsverdi. Det ytes små kontokreditter uten sikkerhet og det innvilges kredittkort med kortsiktige trekkrammer til privatpersoner. Blankokreditter utgjør imidlertid en svært liten del av bankens samlede utlån til privatkunder. Eiendomsverdi gjennomfører kvartalsvis verdivurdering av eiendoms pantene i personmarkedsporteføljen til Storebrand Bank.

I bedriftsmarkedet ytes tilsvarende lån mot fast eiendom i form av utleieeiendommer og prosjektfinansiering. Blankolån ytes i svært begrenset grad. Innenfor bedriftskundemarkedet ytes det ikke blanko driftskreditter. Verdien av pantene i bedriftsmarkedet oppdateres minst årlig.

Storebrand Bank ASA og Storebrand Boligkreditt AS benytter ikke garantier og/eller kredittderivater i forbindelse med beregning av kapitalkrav.

4.1.4 Risikoklassifisering **Personmarked**

Storebrand Bank har utviklet interne modeller for risikoklassifisering av **boligengasjementer**. Modellene estimerer et engasjements eksponering ved misligholdstidspunkt (EAD, Exposure At Default), misligholdssannsynlighet (PD, Probability of Default) og tapsgrad (LGD, Loss Given Default).

EAD	Estimatet representerer samlet engasjementsbeløp. I fastsettelse av EAD benyttes konverteringsfaktor for eventuelle ubenyttede kreditter.
PD	Estimatet representerer sannsynlighet for mislighold innenfor ett år og er et resultat av en logistisk regresjonsmodell som omfatter engasjements- og kundespesifikke forklaringsvariabler samt adferdsvariabler.
LGD	Estimatet representerer tapsgrad ved mislighold og er et resultat av en ekspertmodell som har beregnet belåningsgrad og kostnader knyttet til realisering av misligholdte engasjementer som vesentlige forklaringsvariabler.

Misligholdsdefinisjon

Til grunn for bankens interne modeller ligger en definisjon av mislighold som er gyldig for både bolig- og foretaksengasjementer, og som er utarbeidet i overensstemmelse med kapitalkravs-forskriften. Storebrand Bank anser et engasjement som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager, og utestående beløp er minst NOK 2 000 (betalingsmislighold). Mislighold utover betalingsmislighold oppstår ved definerte objektive hendelser som indikerer at kunden ikke vil overholde sine forpliktelser.

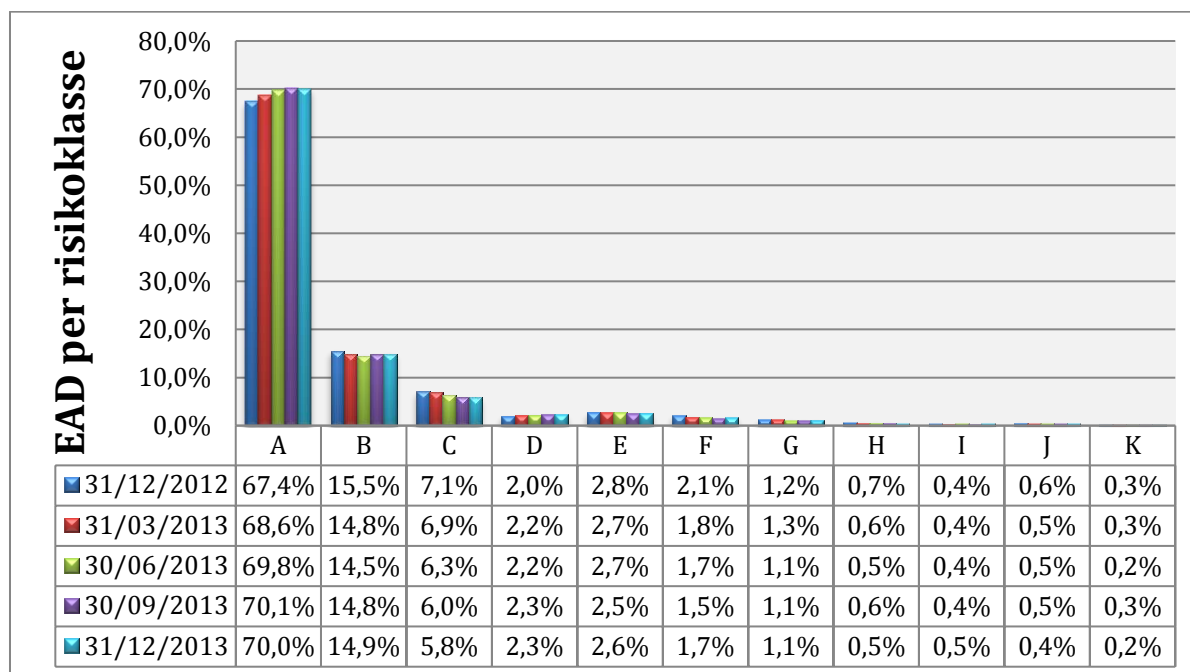
PD

PD estimeres på kontinuerlig skala. Estimert PD tillegges en sikkerhetsmargin og sikkerhetsjustert PD tilordnes en risikoklasse som benyttes i kredittinnvilgelsene. Storebrand Bank anvender en masterskala bestående av 10 risikoklasser samt en klasse for misligholdte engasjementer. Hver risikoklasse har en nedre og øvre grense for PD. Masterskalaen er vist i tabellen under.

Tabell 4: Storebrand Banks masterskala for risikoklasser.

Risikoklasse		Nedre grense PD (fra og med)	Øvre grense PD (til)
A	A1	0.00 %	0.03 %
	A2	0.03 %	0.05 %
	A3	0.05 %	0.10 %
B		0.10 %	0.25 %
C		0.25 %	0.50 %
D		0.50 %	0.75 %
E		0.75 %	1.25 %
F		1.25 %	2.50 %
G		2.50 %	5.00 %
H		5.00 %	8.00 %
I		8.00 %	15.00 %
J		15.00 %	100.00 %
K		100.00 %	

Formålet med masterskalaen er at samtlige engasjementer scores og tildeles en risikoklasse. Engasjementer i mislighold tildeles risikoklasse K. Tilordningen skjer automatisk.

Figur 4. Utvikling av EAD per risikoklasse gjennom 2013, basert på sikkerhetsjustert PD.

I 2013 var det en risikoreduksjon i porteføljen av boligengasjementer. Figur 4 viser en positiv utvikling av EAD per risikoklasse gjennom 2013. Ved utgangen av 2013 var over 2/3 av EAD for boligengasjementer klassifisert i risikoklasse A, basert på sikkerhetsjustert PD.

LGD

Modellen for estimering av LGD er utviklet basert på en kombinasjon av observerte sammenhenger mellom misligholdshendelser og observert tap, og kvalifiserte subjektive vurderinger. En vesentlig forklaringsvariabel i LGD-modellen er belåningsgrad. Foranstående belåningsgrad inngår også i LGD-modellen.

Verdivurdering av panteobjektet har vesentlig betydning for beregning av belåningsgrad. Ved inngåelse av låneengasjement innhenter Storebrand Bank informasjon av betydning for boligens verdi. Hvert kvartal innhenter banken oppdatert, uavhengig verdivurdering av boliger fra Eiendomsverdi. For boliger Eiendomsverdi ikke har oppdatert verdivurdering av (eksempelvis enkelte borettslagsleiligheter, aksjeleiligheter og enkelte fritidsboliger) vil sist oppdaterte markedsverdi benyttes videre. I den grad Eiendomsverdi ikke med høy sikkerhet kan fastslå markedsverdien på en bolig benyttes en "hair-cut", slik at risikoen for å oppgi en for høy antatt markedsverdi er redusert. Dersom Eiendomsverdi aldri har hatt informasjon om boligens markedsverdi, vil verdi registrert ved kontraktsinngåelse bli benyttet. Slike engasjementer utgjør i underkant av 1 prosent av total eksponering for porteføljen. Banken gjennomgår jevnlig liste over panteobjekter som ikke har fått oppdatert verdi de siste tre år, for så å iverksette tiltak for å redusere antall objekter på listen.

Gjennomsnittlig veid belåningsgrad i bankkonsernet er om lag 55 prosent for boligengasjementer. I tabell 5 er engasjementene kategorisert i ulike grupper avhengig av belåningsgrad. Tabellen viser utvikling i gruppene gjennom 2013.

Tabell 5: Utvikling i belåningsgrad i ulike grupper gjennom 2013.

	Q4 2012	Q1 2013	Q2 2013	Q3 2013	Q4 2013
0-50	48.1%	48.1%	48.7%	47.7%	44.3%
50-75	45.3%	45.2%	45.9%	46.4%	45.6%
75-85	4.9%	5.2%	4.3%	4.7%	7.7%
over 85	1.8%	1.5%	1.1%	1.2%	2.4%

Validering og stresstesting

Validering er sentralt i kvalitetssikringen av bankes klassifiseringssystem. Systemet ettertestes (valideres) minst årlig både kvantitativt og kvalitativt. I den kvantitative valideringen vurderes modellenes evne til å skille gode kunder og kunder som misligholder sine engasjementer. Videre sammenholdes estimerte verdier for PD, LGD og EAD med faktisk observerte utfall. I den kvalitative valideringen gjennomgås bl.a. anvendelsen av de interne modeller i kredittinnvilgelsesprosessen, arbeids- og beslutningsprosesser, kontrollmekanismer og IT-systemer tilknyttet klassifiseringssystemet.

Videre gjennomføres minst årlige sensitivitetsanalyser av effekten av makroøkonomiske forstyrrelser på PD, LGD og EAD, såkalt stresstesting.

Det utarbeides rapporter der resultatene fra validering og stresstesting dokumenteres. Rapportene gjennomgås i eget komité, før de framlegges bankens og boligkredittforetakets styre til behandling.

Bedriftsmarked

Storebrand Bank har i 2013 tatt i bruk en intern modell for klassifisering av bankens bedriftsmarkedsgasjementer. Modellen estimerer engasjementets misligholdssannsynlighet (PD, Probability of Default). Porteføljen av inntektsgenererende eiendom (IGE) og utviklingseiendom består av få kunder og få mislighold, og risikovurdering av debitor er omfattende og komplekst. Som følge av dette er PD-modellen for Bedriftsmarked utviklet som en ekspertmodell, i motsetning til den statistiske modellen for Personmarked.

Fastsettelse av PD foregår i to steg. Først beregnes en PD-score basert på en risikovurdering av debitor og tilhørende prosjekt Storebrand Bank finansierer på den enkelte debitor. PD-score er en poengsum mellom 0 og 100. PD-score mappes så over til risikoklasse og tilhørende PD, hvor bankens masterskala legges til grunn. Masterskalaen består av 11 risikoklasser fra A til K, der A indikerer lavest misligholdssannsynlighet og K inneholder misligholdte engasjementer.

Det er utarbeidet scorekort for prosjekt innen både IGE og utviklingseiendom. Utviklingseiendom er videre splittet i tre scorekort for å fange opp ulike karakteristika i denne type prosjekt. I scorekort for IGE og byggelån for utleie inngår eiendommens

beskaffenhets-, leietakerrisiko, utviklings- og reguleringsrisiko i eiendomsvurderingen, samtidig som det vurderes nedsiderisiko og styrke av kontantstrømmen. I scorekortet for byggelån for utleie vurderes kostnadsrisiko, konverterings- og gjennomføringsrisiko i risikodimensjonen prosjektrisiko, men leietakerrisiko og beliggenhet inngår i eiendomsvurderingen. Det vurderes også nedsiderisiko og styrke av kontantstrømmen. I scorekortet for byggelån for salg vurderes kostnadsrisiko og gjennomføringsrisiko i risikodimensjonen prosjektrisiko, og residualrisiko salgbuffer, kvalitet i forhåndssalg og beliggenhet i risikodimensjonen salgsrisiko. I scorekortet for tomtelån vurderes likviditetsrisiko, belåningsgrad og sensitivitet byggekostnad i risikodimensjonen finansiell risiko, og prosjektkompleksitet og byggherrens erfaring/kompetanse i risikodimensjonen gjennomføringsrisiko. I tillegg vurderes risikodimensjonen politisk risiko. Det er også utviklet et enkelt debitorscorekort hvor det foretas kvalitative vurderinger innenfor risikodimensjoner forretningsrisiko, finansiell risiko og eierskap. For IGE tillegges kontantstrømvurderingen størst vekt. For byggelån er prosjektrisikoen den vesentligste risikodimensjonen. Tilsvarende er finansiell risiko den vesentligste risikodimensjonen for tomtelån.

I vurdering av kvaliteten på sikkerheten for lånene benyttes tallkarakterer fra 1 til 5 hvor 1 er best.

Tabell 6: Fordeling av bedriftsmarkedsporføljen i risikoklasser.

Risikoklasse (PD)	Bygge-lån salg	Bygge-lån utleie	IGE	Tomte-lån	Uten prosjekt-type	Total
A (0,10 %)	8.8	-	250.1	-	-	258.9
B (0,25 %)	212.2	-	1,853.4	47.2	5.0	2,117.7
C (0,50 %)	19.4	448.0	2,059.9	254.0	-	2,781.3
D (0,75 %)	128.7	243.5	1,084.4	91.9	24.0	1,572.6
E (1,25 %)	-	-	757.7	43.7	-	801.4
F (2,50 %)	-	-	492.9	44.7	-	537.6
G (5,00 %)	264.4	-	97.2	7.5	-	369.0
H (8,00 %)	-	-	195.8	5.0	-	200.8
I (15,00 %)	-	-	84.6	21.3	-	105.9
J (50,00 %)	-	-	17.5	5.0	19.4	41.8
Ikke scoret	-	-	-	-	1,415.6	1,415.6
Total	633.5	691.5	6,893.5	520.3	1,464.0	10,202.8
Garantier						
A (0,10 %)	12.5	-	-	-	-	12.5
B (0,25 %)	72.6	-	-	-	-	72.6
C (0,50 %)	11.1	-	25.0	-	-	36.1
D (0,75 %)	-	30.0	2.2	-	57.6	89.7
E (1,25 %)	-	-	11.8	-	-	11.8
F (2,50 %)	-	-	-	-	-	-
G (5,00 %)	20.0	-	-	-	-	20.0
H (8,00 %)	-	-	-	-	-	-
I (15,00 %)	-	-	-	-	-	-
J (50,00 %)	-	-	-	-	-	-
Ikke scoret	-	-	-	-	34.7	34.7
Total	116.2	30.0	38.9	-	92.3	277.4

4.1.5 Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi, vurderes det på hver balansedag om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall har påløpt, måles tapet som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene (eksklusiv framtidige kredittap som ikke har påløpt), diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente (dvs. den effektive renten beregnet ved førstegangsinregning). Eiendelens balanseførte verdi reduseres enten direkte eller ved bruk av en avsetningskonto. Tapsbeløpet innregnes i resultatet. Tap som forventes som følge av framtidige hendelser, uansett graden av sannsynlighet, blir ikke innregnet.

Vurdering nedskrivninger av utlån

Konsernet vurderer på balansedagen om det foreligger objektive bevis på at verdien av et utlån eller en gruppe utlån er redusert. Verditap på utlån er pådratt dersom det eksisterer objektive bevis for verdifall som kan medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs balanseføring, og resultatet av tapshendelsen må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av et utlån eller gruppe av utlån er redusert, omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller debitor
- mislighold av kontrakt, ved manglende betaling av forfalte renter eller forfalt hovedstol
- konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser som følge av låntakers økonomiske situasjon
- sannsynlig at låntaker vil inngå gjeldsforhandlinger, konkurs eller andre finansielle reorganiseringer
- når et aktivt marked for den finansielle eiendelen forsvinner på grunn av finansielle vanskeligheter
- observerbare opplysninger indikerer at det har vært en målbar nedgang i de estimerte framtidige kontantstrømmene fra en gruppe av finansielle eiendeler siden førstegangsinregningen av disse eiendelene

Nedskrivning av utlån inndeles i to kategorier:

a. Individuelle nedskrivninger

Nedskrivning på individuelle utlån baserer seg på en konkret vurdering av engasjementer hvor det foreligger objektive bevis for verdifall. For bedrifts- og privatlån er de objektive kriteriene for nedskrivning vurdert til å være korrelert med misligholdsstatus. I tillegg tapsvurderes engasjementer hvor det foreligger annen informasjon som tilsier at lånet kan være tapsutsatt. Eventuelt nedskrivningsbeløp er beregnet med bakgrunn i en konkret vurdering av den mest sannsynlige framtidige kontantstrøm som skyldner vil kunne generere i tilknytning til engasjementet. Ledelsen legger til grunn i vurderingen både tidligere erfaring med skyldner og annen tilgjengelig informasjon som anses relevant.

b. Gruppenedskrivninger

Gruppenedskrivninger på utlån beregnes særskilt for bedriftslån og lån til privatpersoner.

Gruppenedskrivninger i Bedriftsmarked utføres når objektive kriterier for nedskrivninger har inntruffet. For Bedriftsmarked inndeles disse kriteriene i endring i risikoklasse, og endring i makroøkonomiske forhold.

For boligengasjementer er det implementert en metodikk som hensyntar endring i forventet tap som følge av negativ migrasjon. For kredittkort og kontokreditter baserer banken seg på historiske løsningsgrader og skjønnsmessig satte nedskrivningssetter for volum i restanse inndelt etter tid i restanse.

4.1.6 Kredittrisiko (motpartsrisiko) i investeringsporteføljen

Storebrand Bank ASA og Storebrand Boligkreditt AS begrenser kredittrisikoen forbundet med investeringsaktivitetene ved å stille minimumskrav til rating. Storebrand Kapitalforvaltning AS (SBK) sin modell for kredittrammer og kredittrating benyttes der det ikke foreligger rating fra ratingbyrå.

4.1.7 Kapitalkrav

Samlet kapitalkrav for kredittrisiko er beregnet til 1 614 millioner kroner. Kapitalkravet er nærmere spesifisert i kapittel 6.

4.1.8 Kapitalbehov

Samlet kapitalbehov for kredittrisiko omfatter følgende elementer:

- kapitalbehov beregnet etter interne modeller for personmarked og bedriftsmarked,
- kapitalbehov knyttet til konsentrasjonsrisiko² i bedriftsmarked
- kapitalbehov knyttet til motpartsrisiko i likviditetsporteføljen, inkludert CVA-tillegg (Credit Value Adjustment)

Samlet kapitalbehov for kredittrisiko per utgangen av 2013 er 1097 millioner kroner og 1 625 millioner kroner i stressscenario ved utgangen av 2016.

4.1 Likviditetsrisiko

4.2.1 Styring og kontroll

Risikostyring og -kontroll er beskrevet i note 5 i årsrapporten til Storebrand Bank.

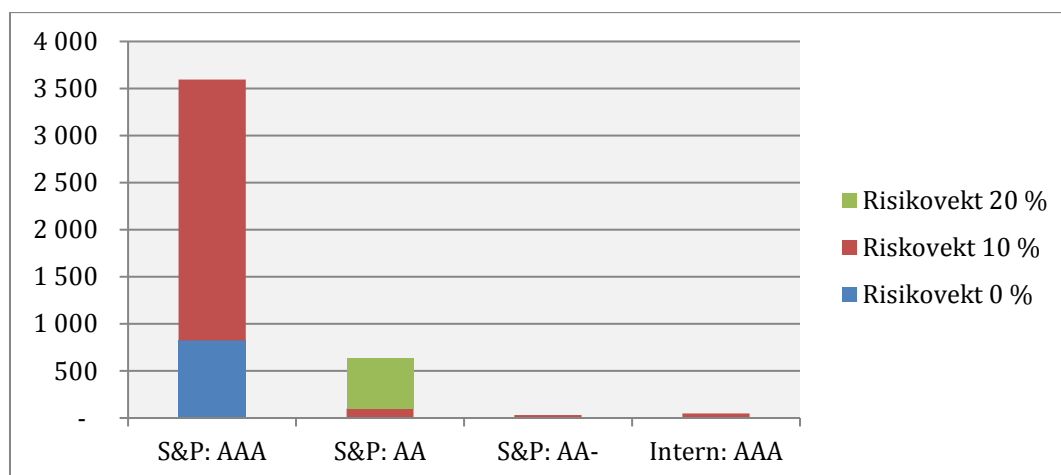
4.2.2 Overordnet porteføljeinformasjon

Bankens likviditetsportefølje består utelukkende av papirer som har "investment grade" rating (eksternt eller internt) eller er deponerbare i Norges Bank (se figur 5).

Andelen langsiktig funding over 1 år målt ved Finanstilsynets likviditetsindikator 1 har vært over 100 prosent gjennom hele 2013. Det legges stor vekt på å ha en balansert fundingstruktur med hensyn til forfall på ulike løpetider og utstedelser i ulike markeder. Gjennomsnittlig gjenværende løpetid på fremmedkapitalen eksklusiv ansvarlig lån er 2,9

² Storebrand Bank er utsatt for konsentrasjonsrisiko i porteføljen, både knyttet til en ensidig geografi- og bransjeeksponering samt konsentrasjon på relativt få store kunder. I tillegg har man konsentrasjonsrisiko knyttet til de største kundene. I bankens ICAAP betraktes konsentrasjonsrisiko som en egen risikokategori, mens den her inngår i kredittrisiko.

år. Andelen innskudd under 2 millioner kroner har ligget relativt stabilt mellom 65 prosent og 69 prosent siden våren 2010 og er risikodempende.

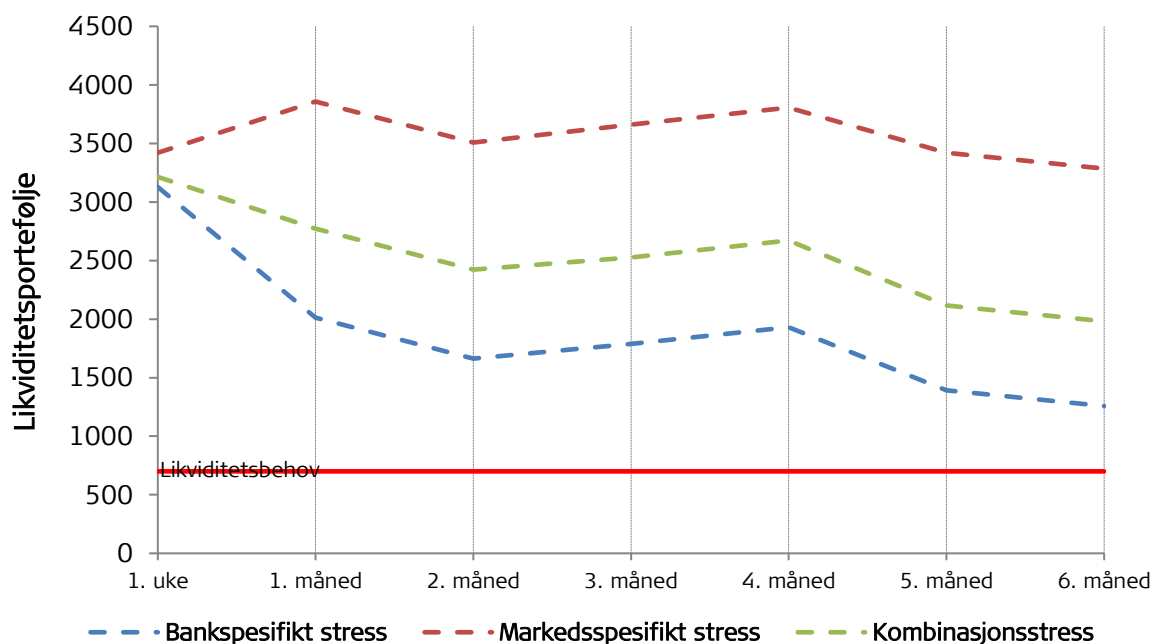
Figur 5. Investeringsporteføljen per 31.12.2013 fordelt på rating og risikovekt.

Storebrand Bank ASA hadde inntil forfall i oktober 2013 en Revolving Credit Facility på 750 millioner Euro som ikke er fornyet. Banken har etablert gode likviditetsbuffer og legger stor vekt på å ha en balansert fundingstruktur i forhold til forfall på ulike løpetider og utstedelser i ulike markeder. Storebrand Bank er ratet av S&P og Moody's.

4.2.3 Stresstester

Banken utarbeider månedlige likviditetsprognoser. Prognosene tar utgangspunkt i forretningsområdenes oppdaterte forventninger og planer for kommende 6-månedersperiode.

Basert på prognosen foretas stresstester av likviditet for både Storebrand Bank og Storebrand Boligkreditt med tidshorisonnt fra 1 uke til 6 måneder. Forutsetninger for stresstestene beskriver effekter av stressituasjoner som følge av bankspesifikke og markedsspesifikke hendelser, samt kombinasjoner av disse. Forutsetningene er forankret i bankens balansestyringskomité.

Figur 6. Effekt av stresstester på likviditetsporteføljen per desember 2013.

I stresstestene simuleres utvikling i likviditetsporteføljen. Samtidig ser man på en stresset kontantstrømsom framkommer av differansen mellom stresset likviditetsportefølje og summert likviditetsbehov iht. prognose. Resultater fra stresstestene legges til grunn i utforming av likviditetsrisikopolicyen.

4.2.4 Kapitalkrav

Det beregnes ikke kapitalkrav for likviditetsrisiko.

4.2.5 Kapitalbehov

Det beregnes ikke kapitalbehov for likviditetsrisiko. Storebrand Bank tar sikte mot å minimere denne risikoen gjennom god fundingstruktur og gode interne prosesser.

4.2 Markedsrisiko

4.3.1 Styring og kontroll

Risikostyring og -kontroll er beskrevet i note 6 i årsrapporten til Storebrand Bank.

4.3.2 Overordnet porteføljeinformasjon

Gjennom lave eksponeringsgrenser er bankens aggregerte rente- og valutaeksponering og maksimal tapsrisiko for likviditetsporteføljen begrenset. Banken har ingen aktiv investeringsstrategi for aksjer. Markedsrisiko følges opp på delporteføljer og rapporteres månedlig til styret gjennom risikorapporten.

4.3.3 Kapitalkrav

Det beregnes ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

4.3.4 Kapitalbehov

Det beregnes kapitalbehov for renterisiko, valutarisiko og kredittspreadsrisiko i likviditetsporteføljen. Samlet kapitalbehov per utgangen av 2013 er 56 millioner kroner og 203 millioner i stressscenario ved utgangen av 2016.

4.3 Operasjonell risiko

4.4.1 Styring og kontroll

Risikostyring og -kontroll er beskrevet i note 7 i årsrapporten til Storebrand Bank.

4.4.2 Kapitalkrav

Minimumskravet til ansvarlig kapital for operasjonell risiko er beregnet som 15 prosent av gjennomsnittlig inntekt for forretningsområdene de siste 3 årene. Samlet kapitalkrav for operasjonell risiko er beregnet til 89,5 millioner kroner.

4.4.3 Kapitalbehov

Storebrand Bank mener at gjennom prosessene beskrevet i note 7 i årsrapporten sikres en tilfredsstillende oppfølging av bankens operasjonelle risiko. Kapitalbehovet per utgangen av 2013 er 107,1 millioner kroner og 92 millioner kroner i stressscenario ved utgangen av 2016.

4.4 Compliancerisiko

4.5.1 Styring og kontroll

Risikostyring og -kontroll er beskrevet i note 7 i årsrapporten til Storebrand Bank.

4.5.2 Kapitalkrav

Det beregnes ikke kapitalkrav for compliancerisiko.

4.5.3 Kapitalbehov

Det beregnes ikke kapitalbehov for compliancerisiko.

5 Beregning av kapitalkrav

5.1 Ansvarlig kapital

Tabell 7 nedenfor viser minimumskrav til ansvarlig kapital og kapitaldekning for Storebrand Bank ASA, Storebrand Boligkreditt AS og Storebrand Bank Konsern.

Tabell 7. Minimumskrav til ansvarlig kapital og kapitaldekning.

Ansvarlig kapital 31.12.2013 NOK mill.	Storebrand Bank ASA	Storebrand Boligkreditt AS	Storebrand Bank Konsern
Aksjekapital	960.6	455.0	960.6
Øvrig egenkapital	1,410.7	593.3	1,604.9
Egenkapital	2,371.3	1,048.3	2,565.4
Fradrag:			
Positivt resultat som ikke er inkludert i beregningen		-169.5	
Goodwill			-5.2
Immaterielle eiendeler	-75.4		-93.9
Utbytte og konsernbidrag avsatt til utdeling			-13.0
Utsatt skattefordel	-18.2		-150.0
Kjernekapital uten fondsobligasjoner (ren kjernekapital)	2,277.7	878.9	2,303.3
Fondsobligasjoner (hybridkapital)	426.8		426.8
Kjernekapital	2,704.5	878.9	2,730.1
Ansvarlig lånekapital, fratrukket egen beholdning	158.8		158.8
Netto ansvarlig kapital	2,863.3	878.9	2,888.8

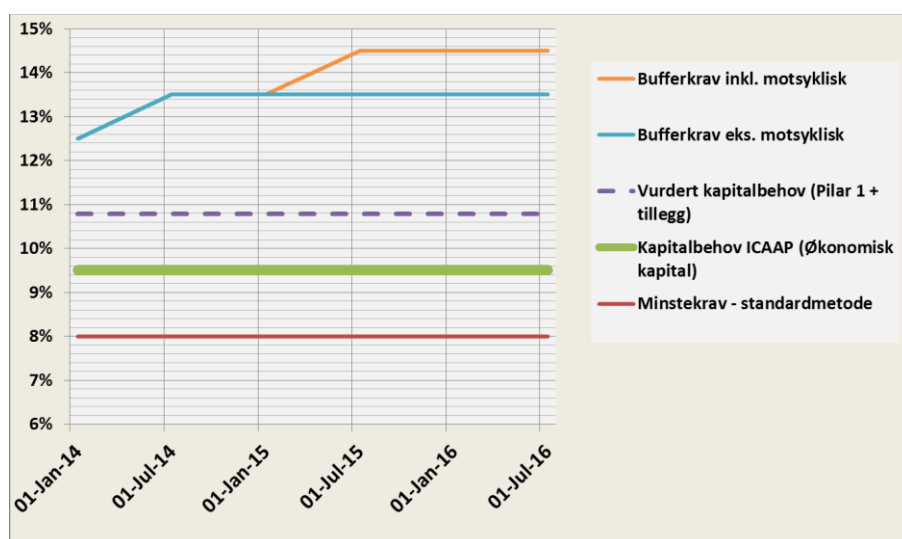
Minimumskrav ansvarlig kapital 31.12.2013 NOK mill.	Storebrand Bank ASA	Storebrand Boligkreditt AS	Storebrand Bank Konsern
Kredittrisiko	1,350.5	454.7	1,613.2
Herav:			
Lokale og regionale myndigheter	8.6	0.0	8.6
Institusjoner	109.6	10.9	9.6
Foretak	773.9	0.0	773.9
Engasjementer med pant i bolig	256.5	431.0	687.4
Massemarkedsengasjementer	51.5	0.0	51.5
Forfalte engasjementer	37.2	2.9	40.1
Obligasjoner med fortrinnsrett	102.3	0.0	23.8
Øvrige engasjementer	11.0	9.9	18.3
Sum minimumskrav kredittrisiko	1,350.5	454.7	1,613.2
Sum minimumskrav markedsrisiko	0.0	0.0	0.0
Operasjonell risiko	79.7	22.8	89.5
Fradrag			
Gruppenedskrivninger	-2.4	-0.1	-2.4
Minimumskrav ansvarlig kapital	1,427.8	477.5	1,700.3

Kapitaldekning 31.12.2013	Storebrand Bank ASA	Storebrand Boligkreditt AS	Storebrand Bank Konsern
Kapitaldekning	16.04%	14.73%	13.59%
Kjernekapitaldekning	15.15%	14.73%	12.84%
Ren kjernekapitaldekning	12.76%	14.73%	10.84%

6 Sammenlikning av kapitalbehov ift. risikoprofil, og kapital- og bufferkapitalkrav

I den årlige ICAAP (se avsnitt 2.1.4) gjennomfører Storebrand Bank og Storebrand Boligkreditt en vurdering av kapitalbehov ift. risikoprofil. I ICAAP simuleres utvikling i kapitalbehov 3 år fram i tid, basert på prognoser under et stressscenario som representerer et alvorlig økonomisk tilbakeslag.

Figur 7 nedenfor viser i) økonomisk kapital ved bruk av bankens interne modeller, ii) vurdert kapitalbehov ved å anvende Pilar I-krav pluss eventuelle tillegg og iii) kapital- og bufferkapitalkrav. Banken har som målsetting å oppfylle de til enhver tid gjeldende bufferkrav.t

Figur 7. Økonomisk kapital per utgangen av 2013, kapital- og bufferkapitalkrav 2014 - 2016

For Storebrand Bank utgjør kredittrisikoen den vesentligste risikoen det beregnes kapitalkrav og kapitalbehov for. Kapitalkrav for kredittrisiko etter Pilar 1 er beregnet på sjablongverdier der alle engasjementer innenfor et segment får tilordnet samme risikovekt. Det er således ingen sammenheng mellom et engasjements iboende risiko og kapitalkravet knyttet til samme engasjement. For boligengasjementer er risikovekten 35 prosent, mens den for foretaksengasjementer er 100 prosent.

I beregning økonomisk kapital benyttes bankens interne modeller i beregning av et engasjements risikovekt. For boligengasjementer kan risikovekten variere fra mindre enn 5 prosent for de aller beste engasjementene til nærmere 100 prosent for de mest risikofylte. Boligengasjementer i Storebrand Bank Konsern er av svært god kredittkvalitet og en vesentlig del av porteføljen har risikovekter under 35 prosent, slik at økonomisk kapital for kredittrisiko samlet sett er vesentlig lavere enn tilsvarende kapitalkrav. Porteføljens gode kredittkvalitet uttrykkes også gjennom andelen boligengasjementer som er overført til Storebrand Boligkreditt. Denne andelen utgjør per utgangen av 2013 omtrent 62 prosent.